

Natuur als spiegel voor de eigen organisatie

Geen herstel, maar vernieuwing

De natuur herstelt zich nooit! De natuur accepteert wat er is, gaat verder met wat werkt, laat los wat niet meer werkt en vernieuwt altijd. Dit was de belangrijkste boodschap tijdens de Cumela vrouwen VIP dagen. Burgers Zoo bleek bij uitstek een bedrijf die dit toepast, maar hoe kun je dit gebruiken voor je eigen bedrijf? Negen tips met de natuur als spiegel.

Of je nu een cumelabedrijf bent of een ander soort bedrijf zoals een dierentuin, we hebben allemaal te maken met de kansen en bedreigingen vanuit de sector en de sterkten en zwakten van het bedrijf. Burgers Zoo heeft ook ups en downs gekend, zo blijkt uit het verhaal van Burgers Zoo directeur Alex van Hooff (vierde generatie), onder andere in de periode van de oorlog en de slag om Arnhem.

Daarnaast krijgt Burgers Zoo geen subsidie en is daarom afhankelijk van het aantal bezoekers. Uit het verhaal van Van Hooff blijkt dat vernieuwing nodig is voor het behoud van het bedrijf. Iets wat ook geldt voor de cumelasector. Flexibiliteit, vernieuwing en het zien van kansen om in te spelen op veranderende wet- en regelgeving zijn vaak nodig om de onderneming succesvol te maken en te houden.

De passie voor het bedrijf, het hebben van een familiebedrijf en daarmee een soort van zorgplicht voor het levenswerk van de familie, heeft ervoor gezorgd dat Alex en zijn vader Anton anders zijn gaan denken. Ze zijn het resultaat van hun opvoeding en de invloed van het familiebedrijf. Dit is opnieuw vergelijkbaar met de cumelasector, waarin veel familiebedrijven door vorige generatie(s) zijn gevormd tot wat ze nu zijn en de meeste zijn daar beretrots op.

Innovatie geïnspireerd door de natuur

Om te vernieuwen en extra inkomsten te creëren heeft Burgers Zoo een heel mooi conferentiecentrum in het park neergezet. Deze is volledig gericht op duurzaamheid en alle elementen uit de dierentuin komen terug in het restaurant en de lodges. Ze bieden inspirerende themawandelingen en lezingen over bijvoorbeeld duurzaamheid en natuurlijk samenspel die voor ondernemers een aanzet tot denken kunnen geven voor hun eigen organisatie. Zo zijn bijvoorbeeld de apen zijn een mooi voorbeeld van een familie waarvan een mens veel van kan leren als het gaat om leiderschap en samenwerking.

Natuurlijk samenspel is gebaseerd op meerdere factoren, dat bleek bij de apen, maar ook tijdens de virtuele wandeling van Eric de Blok. We kunnen veel van de natuur leren door anders naar zaken te kijken. De natuur heeft immers 3.8 miljard jaar de tijd gehad om tot de best mogelijke ontwerpen te komen en we kunnen hier dus heel wat uit leren. Zo draait in de natuur alles om het bewust worden van de effecten van je gedrag op anderen.

De natuur vernieuwt altijd

Natuur herstelt zich nooit! De natuur accepteert het zoals het is, gaat verder met wat werkt, laat los wat niet meer werkt en vernieuwt altijd. De thema's stikstof en PFAS zijn goede voorbeelden om hieraan te linken. Zo herstelt natuur die te maken krijgt met een depositie van stikstofverbindingen of PFAS-vervuiling zich niet, maar vernieuwt die zich.

De Blok begon de wandeling met de vraag: "Hoe kan een dier met nagenoeg geen hersenen zo goed samenspelen?" Met andere woorden: "Hoe is het toch mogelijk is dat termieten een "gebouw" met de juiste natuurlijke ventilatie kunnen maken dat zoveel keer groter is dan hun lichaam zonder bouwtekening, zonder ruzie, zonder instructie, zonder afvalberg, zonder files, zonder werkloosheid,

geen managers, geen formele educatie?" De mens neemt de natuur als spiegel zoals je ziet op de foto.

Kantoorgebouwen in warme gebieden gebruiken enorm veel energie voor koeling. Om dit energieverbruik drastisch in te perken heeft men zich laten inspireren door termieten heuvels.

Perspectieven van invloed op natuurlijk samenspel

Ik bespreek hier negen van de dertien perspectieven die van invloed zijn op natuurlijk samenspel.

1. Waarderen/respecteren: daar wordt in Grondig 1 van 2020 uitgebreid op ingegaan.

2. Opgeven van stuk autonomie (onderlinge afhankelijkheid omarmen):

Van EGO- naar ECO-systeem. Een mens is EGO: Machtsorganisatie – Eigenaar centraal - Command & Control. De natuur is ECO: Zelforganisatie - Co-creatie centraal - Sense & Respond.

EGO-systeem

ECO-systeem

Eenheid door afspraken

Eenheid door interactie

Controle

Vertrouwen

Afhankelijkheid

Contract

Ondersteuning

Individuele groei

Beperken

Ruimte geven

Diversiteit

Compliance

Discipline/leren

Beweging (binnen grenzen)

Zekerheid

Dialogoog

Emergentie (het geheel is meer dan de som der delen)

3. Begrijpen en empathie:

Het kan zijn dat we naar hetzelfde kijken en allemaal andere dingen zien en dat we dus allemaal gelijk hebben. De ene persoon ziet een W, de ander een E, de ander een M en de ander een 3!

Het advies is gebruik je gesprekstechnieken: laat OMA thuis (opvattingen, meningen, aannames), gebruik LSD (Luisteren, Samenvatten, Doorvragen), smeer NIVEA (Niet Invullen Voor Een Ander), neem ANNA mee (Altijd Navragen, Nooit Aannemen) en maak je niet DIK (Denk In Kwaliteiten).

4. Wat je ziet moet je doen en doen wat nodig is.

5. Vertrouwen:

Mens: ik ben te vertrouwen, want ik heb het beste met je voor. Natuur: ik ben te vertrouwen, want ik doe wat ik te doen heb. In de natuur heeft alles een reden.

6. Samenwerken niet altijd synoniem voor het gezamenlijke doel:

Er is geen gezamenlijk doel in de natuur. Het belang speelt wel. Als wij gaan samenwerken dan formuleren we een gezamenlijk doel. Waarom? Wij mensen zijn conflict mijdende dieren. Als wij iets niet willen, vinden we het lastig om ons belang op tafel te leggen. We vertonen wel onbewust een bepaald gedrag. Als we een gezamenlijk doel hebben en onbewust een ander gedrag vertonen dan vermijdt de partner dit gedrag dus werkt samenwerken niet.

Onbegrip kan worden voorkomen door elkaar te bevragen. Zoek naar conflicterende belangen en ga in gesprek!

7. Zoek verbinding, kennen.

8. Verminder de remmende kracht:

Het komt regelmatig voor dat mensen goed worden in iets waarin ze eerder betwijfelden of ze er goed in konden worden. Denk eens aan een gebied waarin je vroeger weinig capaciteiten had maar nu goed in presteert. Leg eens uit hoe het je gelukt is deze verandering te maken. Waaraan merk je dat je er beter in bent geworden? Hoe is het je gelukt om er beter in te worden? Hoe heb je het aangepakt? Wat heeft vooral goed geholpen om er beter in te worden?

9 Opgeven resultaatverwachting:

De natuur gaat de competitie niet aan maar probeert te ontlopen. Je krijgt diversiteit. Bijvoorbeeld Er zijn 160.000 verschillende vlinders omdat ze elkaar proberen te ontlopen. Je hebt bijvoorbeeld een medewerker van de week. Het overige personeel denkt: "volgende week helpen we jou niet want ik wil ook medewerker van de week worden". Mensen gaan de competitie aan. Je krijgt dan weerstand en je krijgt een winnaar en een verliezer en uiteindelijk eenheidsworsteling.

Tot slot: alle grote thema's binnen organisaties spelen ook in de natuur. Sterker nog: innovatie, leiderschap, samenwerking en communicatie zijn allemaal in de natuur begonnen. De lessen zitten verborgen in 3,8 miljard jaar evolutie. Door de natuur als spiegel te gebruiken ontstaan nieuwe inzichten en wordt "out of the box" denken gestimuleerd, waarmee we hopen dat er tijdens de vrouwen VIP-dagen mooi ideeën opgedaan zijn.

Tekst: Irma Gottenbos, bedrijvenadviseur

Meer over Burgers Zoo:

Alex van Hooff is de directeur van Burgers Zoo en alweer de vierde generatie die het familiebedrijf runt. De eerste generatie, oprichter Johan Burgers, startte in 1913 met Burgers Zoo in Sheerenberg. De tweede generatie, dochter Lucie, trouwde met Van Hooff. Zij ondervond een lastige periode als gevolg van de oorlog en richtte zich vooral op het behoud van de dierentuin.

De derde generatie, de vader van Alex van Hooff, Antoon had veel meer geluk. Hij kon zich bezig gaan houden met veranderen en vernieuwen. Onder zijn leiding werden de volgende onderdelen opgericht: het leeuwenpark, chimpanseeverblijf, de Bush, de desert, de Ocean en Mangrove (vlindertuin). In 1988 kwam er bijvoorbeeld een Bush waar je de natuur daadwerkelijk kan beleven. Ze laten de dieren zien in het ecosysteem. Ook is er meer aandacht voor innovatie en educatie.

Alex is nog altijd bezig met vernieuwen van Burgers Zoo wat ondertussen 45 hectare omvat, 10.000 dieren huisvest van 500 soorten en 1,1 miljoen bezoekers per jaar welkom heet. De vernieuwingen gaan ver. Zo vinden die plaats op het gebied van de medewerkers, social media en welzijn van de dieren. Als voorbeeld van een van die zaken wordt het streven van het park genoemd om het aantal diersoorten te verminderen en de huidige diersoorten meer ruimte te bieden in een grotere natuurlijke leefomgeving.

Burgers Zoo beperkt zich ook al lang niet meer tot het park in Arnhem. Ze wil de zorg voor de natuur overbrengen op anderen door een goede bedrijfsvoering, natuurbescherming in het buitenland in onder meer in Belize (400 km²) en vrijwillige CO₂-compensatie door bossen te beschermen. Het park doet dit via het ondersteunen van jongeren met projecten in het kader van natuurbescherming in het buitenland, maar ook door de lokale bevolking hierin mee te nemen. Dan bescherm je de natuur omdat ze niet meer jagen en kappen.